

D. BERENCSI MARGIT

IMPRESSZIONISTA ÉS EXPRESSZIONISTA VONÁSOK SZABÓ LŐRINC
FÖLD, ERDŐ, ISTEN CÍMŰ KÖTETÉBEN

Az 1922-ben megjelenő "Föld, erdő, isten", a költő első kötete, gazdag életművének nyitánya. Még nem mutatja a szerző kiforrott, nagy egyéniségét, de már megsejteti velünk a későbbi virtuózt, egy újfajta költői nyelv alakítóját. A Nyugat -- sokszor -- halk, fojtott, csiszolt lírája mellett Szabó Lőrinc keményebb hangú, harsogóbb színű, nyersebb szókincsű s heterogén témájú versekkel jelentkezett.

" A Föld, erdő, isten mindenekelőtt természetlira. Főként a kötet első része elevenít meg bukolikus világot. Szépségkultusz ez is, igen különbözik azonban a századelő eszményétől, mely a szépet a művészetben és a lélek hangulataiban találta meg. A fiatal Szabó Lőrinc a vegetatív létben, az érzékelt világban találkozik a szépség örömeivel..." (RÁBA GYÖRGY: Szabó Lőrinc. Akadémiai Kiadó, Bp., 1972. 15--16.)

A kötet ihletője elsősorban az az elvágyódás, amely a szerző első válságainak megélése nyomán keletkezett. A versekben már kibontakozik előttünk a Szabó Lőrinc-i életmű néhány jellegzetes vonása: az ösztönélet utáni vágyakozás, az erotizmus, az elégedetlenség, a napi robottól, a várostól való menekülés, a harmóniakeresés, és felfedezhetjük bennük az elmentétek költőjét, nemcsak a tematikában, de a szemléletben, formai megoldásokban is. Ennek bizonyítéka pl. az is, hogy az antikizáló -- sokszor eszményítő -- hangulatú, stilizált világképen mindig áttör a költő egészséges életfelfogása, materiális közvetlensége: "A természet és a külső valóság itt is kétarcúvá válik, az idilli és a nyomasztó tárgyak, jelenségek megnevezésével. A bukolikus díszlet gazdagsága tárul elénk az örök természet tárgyainak leírásában. A díszletek a költő törekvésében egyénített tájképpé, szinte megidézhető jelenetekké állnak össze legsikeresebb verseiben." (KABDEDŰ LORÁNT: Szabó Lőrinc lázadó évtizede 1918--